

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНА
ДОБРОЧЕСНІСТЬ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи наукових досліджень та академічна доброчесність
Викладач (-і)	професор Піхманець Роман Володимирович
Контактний телефон викладача	0951057616
Е-mail викладача	pikhmanetsroman@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» покликаний підготувати студентів до наукової праці і сприяти розвитку їх творчих здібностей. Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні основи, методика, організація й технологія науково-дослідницької діяльності, необхідні задля створення теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових пошуків.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» є створення методологічної й науково-методичної бази для формування молодого науковця.</p> <p>Основними завданнями вивчення курсу є засвоєння студентами теорії наукових досліджень, прищеплення навичок наукового пошуку, оволодіння основними методами написання наукової праці та здобуття практичних навичок застосування основних прийомів досліджень у процесі підготовки та написання курсових, бакалаврських і магістерських робіт, а також засвоєння правил та вимог оформлення результатів наукового дослідження.</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зміст, функції і структуру науки; – специфіку науково-дослідної діяльності; – види і форми студентських наукових робіт; – специфіку літературознавчих пошуків і проблематику сучасних наукових досліджень у сфері науки про літературу; – методологію й методи наукової роботи; – основи наукової організації дослідного процесу; – етапи проведення дослідження та написання наукової роботи; – вимоги до змісту, структури й оформлення наукового дослідження; – особливості написання наукових праць із методики літератури. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Під час вивчення ОК 6 «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» в шкільній програмі з української літератури студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Середня освіта (українська мова і література)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:</p> <p>Інтегральна компетентність:</p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і</p>	

характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.

ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

ЗК 6. Здатність реалізовувати громадянські права й обов'язки, соціальну й громадянську відповідальність.

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

ЗК 8. Здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно.

ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 13. Здатність діяти соціально та свідомо.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 8. Здатність до володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 15. Здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали й добирати посібники й підручники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання.

ФК 18. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності.

ПРН 8. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), бути здатним удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ПРН 14. Обізнаність з елементами теоретичного й експериментального дослідження в професійній сфері та методами їх реалізації.

ПРН 15. Застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітньо-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

ПРН 19. Ефективно спілкуватися в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН 21. Забезпечувати дотримання правил академічної доброчесності у власній навчальній, науковій, педагогічній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість

	годин					
	90					
Лекції	24 (8 заочн.ф.н.)					
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36 (2 заочн. ф.н.)					
самостійна робота	30 (80 заочн.ф.н.)					
Ознаки навчальної дисципліни						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий		
2	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями). Предметна спеціальність A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	1		Нормативний		
Тематика навчальної дисципліни						
Тема	кількість год.					
	лекції		практичні заняття		сам. роб.	
	Ден.ф.н.	Заочн. ф.н.	Ден.ф.н.	Заочн. ф.н.	Ден.ф.н.	Заочн. ф.н.
Тема 1. Академічна доброчесність. 1. Концепція академічної доброчесності у вищій освіті. 2. Академічна доброчесність: теорія і практика. 3. Основи академічного письма та доброчесності.	4	2			2	10
Тема 2. Загальнотеоретичні аспекти курсу. 1. Вступ (предмет, мета й завдання курсу). 2. Наука як система знань, її зміст, функції і структура. 3. Система науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі, її завдання, зміст і структура, види і форми науково-дослідної роботи студентів.	4	2			2	5
Тема 3. Науково-дослідна робота з літературознавства. 1. Специфіка наукового пізнання, його місце в системі головних тирів пізнавальної	4	2			2	5

<p>діяльності.</p> <p>2. Принципи логіки та їх використання в наукових дослідженнях. Основні закони логічного викладу та їх дотримання при написанні наукової праці.</p> <p>3. Науковий стиль.</p> <p>4. Специфіка літературознавчих досліджень, проблематика сучасних наукових досліджень у галузі науки про літературу.</p>						
<p>Тема 4. Підготовчий етап написання наукової роботи.</p> <p>1. Алгоритм написання наукової роботи.</p> <p>2. Вибір теми наукової роботи та її обґрунтування.</p> <p>3. З'ясування об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.</p> <p>4. Інформаційне забезпечення та особливості організації наукового дослідження.</p> <p>5. Культура читання наукового тексту.</p> <p>6. Анотування і реферування наукових текстів.</p>	4	2	8		6	15
<p>Тема 5. Академічне літературознавство.</p> <p>1. Становлення літературознавства як науки.</p> <p>2. Літературознавча школа і методологія.</p> <p>3. Філологічний метод дослідження художніх явищ.</p> <p>4. Біографічний метод.</p> <p>5. Культурно-історична школа.</p> <p>6. Компаративістика, або порівняльне літературознавство.</p> <p>7. Психологічний підхід до вивчення художніх явищ.</p>	2		4		6	15
<p>Тема 6. Методологічні принципи, пов'язані з теорією міфу.</p> <p>1. Міфологічна школа та її здобутки.</p> <p>2. Порівняльне вивчення міфології.</p> <p>3. Функціональна школа в міфології.</p> <p>4. Соціологічна школа.</p> <p>5. Символічна теорія міфу.</p> <p>6. Неоміфологізм і міфологічна критика.</p>	2		4		2	5
<p>Тема 7. Новітні методології, пов'язані з вивченням змістовно-концептуальних аспектів художніх явищ.</p> <p>1. Феноменологічна теорія і критика.</p> <p>2. Літературна герменевтика. Екзистенціалістська модель в теорії літератури.</p> <p>3. Школа рецептивної естетики.</p> <p>4. Феміністична теорія і критика.</p> <p>5. Постколоніальна критика і теорія.</p>	2		4		2	5
<p>Тема 8. Новітні методології, пов'язані з вивченням формальних аспектів художніх явищ.</p>	2		4		2	5

1. Формальний метод. 2. Празьке лінгвістичне коло. 3. Структуралізм і семіотика. 4. Основи наратології. 5. Постструктуралізм і деконструктивізм.						
Тема 9. Написання і захист наукової роботи 1. Структура і зміст роботи. 2. Вступ і його композиція. 3. Основна частина, висновки, додатки. 4. Правила технічного оформлення роботи. 5. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. 6. Оформлення списку використаних джерел. 7. Підготовка до захисту і захист наукової роботи.			12	2	6	15
ЗАГ.:	24	8	36	2	30	80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Вид контролю – залік.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt).</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Загальні 100 балів охоплюють: 40 балів – за практичні заняття, 30 балів – за самостійну роботу (контрольна робота, КСР) і 30 балів – за реферат.</p>
Вимоги до письмових робіт	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань, що пов'язані із аналізом художніх текстів на наявність різноманітних засобів текстотворення.
Практичні заняття	Обговорення та дискусії проблем, які запропоновані до кожної теми (плани практичних занять). Закріплення й повторення матеріалу із вивчених тем курсу.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою курсу форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).

Підсумковий контроль	<p>Форма контролю: залік.</p> <p>Форма здачі: підсумкова контрольна робота і захист реферату.</p>
----------------------	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, контрольної роботи, виконання індивідуальних робіт, оцінки в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти

індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Виконання індивідуального завдання має бути виконане до останнього практичного заняття (згідно з розкладом практичних занять).

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjkjz>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/rokxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

1. Бейлін М.В. Основи наукових досліджень [Текст]: навчально-методичний посібник. Харків: ХДАФК, 2012. 184 с.
2. Врубель Г. Герменевтика // Література. Теорія. Методологія. Київ, 2006.
3. Герменевтичні студії. Герменевтика тексту: між істиною і методом. Львів, 2001.
4. Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні другої половини XIX – початку XX ст. Львів, 2002.
5. Гончаренко С. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2003.
6. Горбач Н. Я. Методологічні засади сучасних гуманітарних досліджень. Львів, 2007.
7. Гадамер Г-Г. Герменевтика і поетика. Київ, 2001.
8. Еліаде М. Мефістофель і андрогін. Київ, 2002.
9. Інформаційно-аналітична підтримка педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу [Текст]: посібник / за ред. Спіріна О.М. Київ: ФОП Ямчинський О., 2019. 208 с.
10. Климишин І. А. Основи формальної логіки. Івано-Франківськ, 2006.
11. Ковалів Ю. Абетка дисертанта. Методологічні принципи написання дисертації. Київ, 2009.
12. Ковалів Ю. І. Літературна герменевтика. Київ, 2008.

13. Колесников О.В. Основи наукових досліджень [Текст]: навч. посібник / Олександр Володимирович Колесников. – 2-ге вид., випр. та доп.; Рек. МОН. Київ: ЦУЛ, 2011. 144 с.
14. Крушельницька В. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Київ, 2003.
15. Леві-Стросс К. Структурна антропологія. Київ, 1995.
16. Література. Теорія. Методологія / Упор. і наук. редакція Данути Уліцької; пер. з польської Сергія Яковенка. К.: Вид. дім "Києво-Могилянська Академія", 2006.
17. Літературознавча енциклопедія: У 2 т. / Автор-укладач Ю. І. Ковалів. Київ, 2007.
18. Літературна компаративістика. Тернопіль, 2002.
19. Літературознавча рецепція і компаративний дискурс. Тернопіль, 2004.
20. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. К., 2006.
21. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / В. С. Марцин, Н. Г. Міценко, О. А. Даниленко та ін. Львів, 2002.
22. Рікер П. Історія та істина. К., 2001.
23. Руденко С.В. Методологічні засади модернізації філософської та політологічної освіти і науки України [Текст]: монографія / С.В.Руденко та ін. Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2017. 175 с.
24. Сартр Ж. П. Буття і ніщо: Нарис феноменогічної онтології. Київ, 2001.
25. Свердан М. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Чернівці, 2006.
26. Система сучасних методологій [Текст]: хрестоматія. т. 2. відп. ред. А.Фурман. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 344 с.
27. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубицької. Львів, 2002.
28. Стеченко Д. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ, 2007.
29. Філіпенко А. основи наукових досліджень: Конспект лекцій. Київ, 2004.
30. Франко І. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. Київ: Наукова думка, 1981. Т. 31.
31. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Київ, 1998.
32. Шейко В. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ, 2003.

Викладач: доктор філологічних наук,
професор Піхманець Роман Володимирович